מוזאון ראשון-לציון Rishon Le-zion Museum

בנעליה
IN HER SHOES

7 מרץ – 7 אוגוסט 2019

תערוכה לציון 100 שנים למתן
זכות בחירה לנשים בראשון-לציון
לראשונה בארץ ישראל

An exhibition marking
the centenary of
women's suffrage
in Rishon Le-Zion for
the first time in Israel

מוזאון ראשון-לציון
Rishon LeZion Museum

בצלאל
אקדמיה
לאמנות ועיצוב
ירושלים

משרד
התרבות
והספורט

החברה העירונית ראשל"צ
לתרבות נופש וספורט
אמנות כותרים ומורשת

ראשון לציון
אתם במרכז

מנהלת מוזאון ראשון–לציון ויוזמת התערוכה: נאוה קסלר
אוצרת מוזאון ראשון–לציון: יונה שפירא
אמן מארח: קובי לוי
מנהלת אוסף המוזאון: אפרת הברמן
מנהלת ארכיון המוזאון: אורית שגיא
עיצוב תערוכה: סטודיו "טוקן"
עיצוב קטלוג: קובי לוי
הפקת קטלוג: פרסום דאלי
טקסטים: יונה שפירא, יעל פרוינד–אברהם
עריכת לשון: רונית רוזנטל
תרגום לאנגלית: מוריס הרמן

מציגים:
טל אוריאל; עמית אישטיין; קרן בית–אש; רוני בר–אל; שני בר; איה פלדמן
גנית גולדשטיין; אלה גנדלר; ירדן פלורנס דדי; אינה טסיס; טליה לב–ארי
קוסטה מגראקיס; דליה מטמון; שלי סתת–קומבור; חנאן אבו חוסיין; חנוך פיבן

התערוכה בסיוע עיריית ראשון–לציון, החברה העירונית לתרבות נופש וספורט ראשון–לציון,
משרד התרבות והספורט מנהל המוזאונים, עמותת ידידי מוזאון ראשון–לציון, קרן סר ארתור
גילברט, העמותה לתולדות ראשון–לציון
ובשיתוף בצלאל אקדמיה לאמנות ועיצוב ירושלים

© כל הזכויות שמורות למוזאון ראשון–לציון, אדר א' תשע"ט, מרס 2019
מוזאון ראשון–לציון, רח' אחד העם 2 ראשון–לציון

בנעליה
IN HER SHOES

תערוכה לציון 100 שנים למתן זכות בחירה לנשים
בראשון-לציון לראשונה בארץ ישראל

נשות ראשון-לציון – חלוצות הפמיניזם העברי

יונה שפירא

נחמה פוחצ'בסקי (1869–1934)

נחמה פוחצ'בסקי
אוסף מוזאון ראשון-לציון

איכרה, הסופרת העברייה הראשונה, נושאת הדגל במאבק למען זכויות הנשים, פעילת ציבור ולוחמת למען החלשים בחברה. בשנת 1919 השיגו היא וחברותיה זכות בחירה לנשים במושבה, והיא אף נבחרה ברוב קולות לראשות הוועד.

ילידת ברסט ליטובסק, ליטא. הייתה פעילה מנעוריה בתנועת חיבת ציון. ב1889 נישאה למיכל פוחצ'בסקי והגיעה עמו לראשון לציון שבה שילבה עבודה במשק עם פעילות ציבורית וספרותית. הייתה הסופרת העברייה הראשונה וכתבה מאמרי דעה בעיתונות העברית. נהגה לחתום על כתביה בשם העט נפ"ש (נחמה פיינשטיין, שם נעוריה). ביתה, שבו הונהג דיבור עברי, היה מקום מפגש לסופרים עבריים ומרכז לצעירי המושבה.

פוחצ'בסקי סייעה לעולי תימן ובעיקר לנשותיהם וכונתה במושבה "אם התימנים". משנבחרה ליו"ר ועד המושבה בחרה להעביר את התפקיד לידיים אחרות, אך המשיכה לכהן כחברת הוועד ולפעול למען הציבור במושבה וביישוב העברי.

ספריה שהתפרסמו: ביהודה החדשה (1911), בכפר ובעבודה (1930), במדרון (2004).

עדינה כהנסקי (1887–1950)

עדינה כהנסקי
אוסף מוזאון ראשון-לציון

ב-1917 לקחה חלק פעיל במאבק של הסתדרות הנשים העבריות להשגת שוויון זכויות, ובדצמבר 1919 נבחרה למקום השני בוועד המושבה. כיהנה בוועד המושבה ובמועצה המקומית 15 שנים.

נולדה בליטא, וב-1902 עלתה לארץ עם משפחתה. לצד עבודתה לפרנסת המשפחה עסקה בפעילות ציבורית ענפה בארגון ויצ"ו ובמאבק לשיתוף הנשים באסיפת הנבחרים. פרסמה מאמרי דעה בעיתונות העברית.

חנה לוין (1897–1985)

חנה לוין
אוסף מוזאון ראשון–לציון

ראשת העירייה הראשונה במדינת ישראל (1956–1960),
"אם החיילות העבריות", קצינה בצה"ל.

נולדה ברוסיה. בשנת 1924 נישאה למיכאל לוין, הגיעה עמו לראשון–לציון, ומאז הקדישה את חייה לפעילות ציבורית.

במלחמת העולם השנייה שירתה בצבא הבריטי כקצינה בחיל העזר של הנשים A.T.S, שם כונתה "אם החיילות העבריות". בתש"ח (1948), בהיותה בת 50, התגייסה לצה"ל והחזיקה בפנקס שירות מס' 1 של חיל הנשים. הייתה מופקדת על גיוס הנשים, על קציני העיר ועל רווחת החיילים.

לוין נבחרה שש פעמים לחברה במועצה ובעיריית ראשון לציון, ועסקה בחינוך, בריאות ורווחה.

בין 1956–1960 הייתה ראשת עיריית ראשון–לציון, האישה הראשונה במדינת ישראל שנבחרה לעמוד בראשות עירייה. לוין דאגה לסלילת הכביש המחבר את ראשון–לציון לים כדי לפתח את שטחי החולות, הרחיבה את שירותי הרווחה, החברה והקהילה בעיר ותרמה מהונה האישי למען נזקקים.

בזכות פעילותה הציבורית והאישית הענפה, נבחרה להדליק משואה בהר הרצל, ביום העצמאות ה–36 למדינת ישראל (1984).

חנה לוין (רביעית מימין) עם מתגייסי הבריגדה היהודית מבני ראשון–לציון, שדרות הדקלים בפרדס המושבה, 1942
צלם לא ידוע, אוסף מוזאון ראשון–לציון

ראשת העיר חנה לוין עם ראש הממשלה,
דוד בן גוריון, חגיגות ה–75 לראשון–לציון, 1957
צלם לא ידוע, אוסף מוזאון ראשון–לציון

ראשת העיר חנה לוין (עומדת שלישית מימין) עם וותיקי העיר וצאצאיהם, ככר המיסדים,
טקס הסרת הלוט משלט הזיכרון למייסדי ראשון–לציון
חגיגות ה–75 לראשון–לציון, 1957
צלם לא ידוע, אוסף מוזאון ראשון–לציון

בנעליה
IN HER SHOES

יעל פרויד-אברהם

השנה מציינת ראשון לציון מאה חורפים להישג החלוצי של נשות המושבה. מאבקן העיקש, בניצוחן של פעילות הציבור נחמה פוחצ'בסקי ועדינה כהנסקי, הניב לראשונה בארץ מתן שוויון זכויות פוליטיות לנשים, ובראשן זכות הבחירה. יתרה מזאת, ראשת העיר הראשונה בישראל, חנה לוין, כיהנה ופעלה בראשון-לציון. בימים אלו מוצגת במוזיאון ראשון-לציון התערוכה בנעליה. הפן ההיסטורי של התערוכה סוקר את מאבקן וניצחונן של הסופרז'יסטיות הראשונות, נשים פורצות דרך שלחמו למען שוויון זכויות מגדרי במושבה, והפן האמנותי משקף את מאבקן של הנשים בימינו דרך עשרות עיצובי נעליים המבטאים ביקורת עוקצנית ומחויכת על מעמד האישה ועל התהליכים שעיצבו אותו.

זה שנים ארוכות נעליים עומדות במרכזו של שיח סוער שחוצה את גבולות עולם האופנה. מפריט לבוש פונקציונלי שעונה על צורכי היום-יום הפכו נעליים לסמל שטומן בחובו מערך גדול של תפיסות ואמונות על נשים, כולל תפיסות של הנשים על עצמן. מאז פסו מן העולם הפלטפורמות של כוהני הדת במצרים העתיקה, מאז חדלו גברים ונשים להגביה את נעליהם כדי להתרחק מן הביוב שהציף את הרחובות, עבר על הנעליים תהליך ששינה את ייעודן. נוחות ויעילות לא בהכרח עמדו עוד בראש סדר העדיפויות. כמו ההידחסות למחוך מהודק, כמו שמלות הקרינולינה המסורבלות, כך גם נעלי הנשים, ובראשן נעלי העקב, הציבו מגבלה בפני הנועלת אותן. לאורך ההיסטוריה שיקפה מגבלת התנועה הזאת בחסות האופנה מעמד: אני נועלת פריט זה, משמע יש לי די כסף שמאפשר לי לא לעבוד. גם בימינו ישנם הרואים בנעלי נשים ביטוי לעוצמה, למעמד חברתי ולאסתטיקה. מנגד, ישנם המוצאים בהן כניעה לתכתיבים גבריים, לשיעבוד נשים ולדיכוין, ואף מרחיקים לכת ומוצאים בעיצובן זיקה רעיונית למנהג האכזרי של כריכת רגלי הילדות בסין.

על מקומה של הנעל בקודים החברתיים הנהוגים כיום ועל יכולתה להצית רגשות עזים ניתן ללמוד מהסערה התקשורתית שפרצה לפני כשנה וחצי סביב ביקורה בטקסס של הגברת הראשונה של ארה"ב. המראה של מלאניה טראמפ צועדת למטוס בעקבי סטילטו גבוהים ודקיקים בדרכה לפגוש את קורבנות הוריקן הארווי הוביל לדיון סוער ולתגובות מלעיגות. בתקשורת השוו אותה לגברת הראשונה הקודמת, מישל אובמה, שצולמה מבקרת בהאיטי אחרי רעידת אדמה כשלרגליה נעלי סניקרס פשוטות. עיתונאי ישראלי ציין כי אילו נשלחה אובמה לטקסס, ודאי הייתה "מגיעה לביקור כזה במגפי גומי שטוחים או בנעלי פלדיום להליכה בבוץ, ומקפידה להיראות [...] כמה שיותר אימהית, אמפתית ומחבקת."[1] קביעה אגבית זו מצטרפת למורשת של מוסכמות חברתיות מוצקות על אודות נשים, שלפיה עוצמה, נשיות וזוהר מזוהות עם נעלי עקב מהודרות, ואילו אווירה "אימהית וחמה" מתבטאת בנעליים נוחות, שטוחות עקב ולא ייצוגיות. גם וונדרוומן לא נחלצה מהמשוואה: לעומת אחיה גיבורי העל, דמותה של לוחמת הצדק בכיכובה של גל גדות נועלת מגפי עקב בן כמה סנטימטרים ולבושה זעיר מאוד.

בצד האחר של המשוואה נמצאת גולדה מאיר, האישה שכיהנה בתפקיד הגבוה ביותר אי פעם בישראל ואף זכתה שייקראו נעליים על שמה. באמצע שנות התשעים יצא לאור בישראל הספר **איפה היינו ומה עשינו**,[2] שכל עניינו נוסטלגיה והתרפקות על שנות החמישים והשישים של המאה הקודמת. בספר, העיתונאי אמנון דנקנר והאמן דוד טרקטובר התייחסו בקריצת עין לסממני תרבות מאותה התקופה. אחד הסממנים היה "נעלי גולדה" – "נעלי השרוכים המגושמות, חסרות החן והלא נשיות שהיו מנפיקים לחיילות ביום התגייסותן", כתבו, והוסיפו בהעדר כל תקינות פוליטית: "[הנעליים קרויות] על שמה של שרת העבודה, ואחר כך שרת החוץ, גולדה מאיר, שבוודאי היו לה הרבה תכונות טובות, אבל הנשיות שלה לא היתה משהו ובינינו גם הרגליים שלה". כמה שנים אחר כך צוטט ראש הממשלה אריאל שרון אומר כי התקשה להתרכז בפגישה עם קונדוליסה רייס בשל רגליה היפות. מאיר הייתה האישה הראשונה והיחידה שעמדה בראש ממשלת ישראל, ורייס הייתה האישה הראשונה שהתמנתה ליועצת לביטחון לאומי של ארה"ב. האפיזודות השוליות לכאורה שנקשרו בנעליים או ברגליים שנעלו אותן מלמדות על התייחסות מובנית לנשים גם כאשר הן בעמדות כוח, או אולי דווקא כשהן שם. הקודים החברתיים של ייצוגיות נשית עדיין תובעים מהאישה לשלם מחיר, בעוד שותפיה הגברים אינם נתבעים לשלם אותו.

במאות השנים האחרונות חלו תמורות אדירות במעמד האישה הודות לתנועה הפמיניסטית ולמאבקים חברתיים ערים, שהובילו להישגים כמו חקיקת חוק שוויון האישה בענייני ירושה, החופש לרכישת השכלה ומתן זכות בחירה לנשים. קמפיין MeToo התפשט בעולם כולו, ואולם ההישגים נמדדים גם בהצלחות הקטנות, כגון מחאת דיילות בחברת התעופה אל-על לפני כשלוש שנים, כאשר נדרשו לנעול עקבים עד עליית אחרון הנוסעים למטוס. שר הכלכלה דאז אריה דרעי קבע שדרישת חברת התעופה מהדיילות לנעול נעלי עקב היא אפליית נשים וסיכון בטיחותי ובריאותי.

פלורי האצ'ינסון, יח"צנית מארה"ב, זכתה במלחמה זעירה אחרת. באחד הימים הבחינה שבהקשת המילה "נעל" במכשיר הסלולרי, מופיע על המסך אימוג'י של נעל מחודדת עקב. לדברי האצ'ינסון, היא לא רצתה שבנותיה ייחשפו למוסכמות סטריאוטיפיות כבר בגיל צעיר, ולכן נלחמה על הוספת אימוג'י של נעל שטוחה – וניצחה. הרחק משם, בממלכה המאוחדת, נשלחה פקידת קבלה לביתה לאחר שסירבה לנעול נעלי עקב. היא פתחה במאבק נגד מה שכינתה "קוד רשמי מיושן וסקסיסטי", ובעזרת עצומה רבת-חתימות הצליחה לשנות את מדיניות החברה בנושא.

כמובן, המהפך עוד לא הושלם. הקושי נעוץ בתפיסות המגדריות הרווחות. הפילוסופית החברתית ננסי פרייזר[3] מסבירה באריכות איך הכלכלה הקפיטליסטית הדירה את מלאכת ההולדה, גידול הילדים, החזקת משק הבית ודומיהן בחלוקת המשאבים. בימינו. העדר ערך כספי למלאי המשימות התובעני נתפס בחברה כבעיה באיזון של בית מול עבודה או כמחסור בזמן. מכיוון שנשים הן שנתפסו כמי שנושאות בתפקידים האלה – גם אם גברים נושאים בנטל – נוצר משבר של ממש. פרייזר מראה כיצד הפמיניזם, שעמל כל כך להוציא נשים מהבית, באופן פרדוקסלי שירת את המשבר: מטלות הבית נותרו בעינן, ובדרך נוספה עוד מטלה של מקום העבודה.

התערוכה בנעליה ממוקמת על קו השבר שבין הבית לעבודה, בין ההבניות התרבותיות ארוכות השנים למאבק נגדן בימינו. מוצגות בה עשרות נעליים שעוצבו משנות התשעים עד ימינו אלו, ומקצתן עוצבו במיוחד לתערוכה. קובי לוי, אמן ומעצב נעליים בין-לאומי, שבין השאר עיצב נעליים לליידי גאגא, וופי גולדברג ונטע ברזילי, מציג עבודות של אמנים ומעצבים ישראלים המביעים בהומור ובביקורת את עמדתם בנוגע למאבקן של הנשים לשוויון זכויות. במובן כלשהו, הנעל היא רק תירוץ. בעבודותיו לוי מתעמת עם התפקידים המגדריים שעדיין רווחים במקומות עבודה שונים. לדוגמה, בעבודה "קפה?" ניצבת נעל המדמה קומקום לבן, שממנו נמזג זרזיף קפה המשמש עקב דקיק. ההשראה לעבודה צמחה מסיפורה של מזכירה אמריקנית בשם איריס ריוורה, שבשנת 1977 פוטרה בשל סירובה העיקש להכין קפה למנהליה.

התגובה הפמיניסטית לא איחרה לבוא: ארגוני הנשים גייסו חמישים נשים שהגיעו למשרד עורכי הדין שבו עבדה ריוורה וביימו שיעור להכנת קפה בלי לדלג על שום הוראה, כולל "שלב 5: הדלק את המתג!". התקשורת חיבקה את האירוע, ריוורה כבשה את כותרות העיתונים ולבסוף גם הועסקה מחדש. מחאה מסוג זה מופיעה גם בעבודה "מזכירה", שעיצבה סליה לב–ארי, ובה נעל הופכת למכונת כתיבה ישנה. מקשי האותיות ניצבים על "חרטום" הנעל, לשון הנעל היא הדף, והעקב עומד על שתי אצבעות מטופחות משוחות לק אדום.

העבודה "מעמד" שעיצבה אינה טסיס היא למעשה כיסא בצורת עקב ענק, שללא הישיבה עליו הכיסא נופל. היצירה מדגימה את חוסר היציבות שה"מעמד" המעורער מקנה לאישה בעולם, יחד עם הנחמה שהיא מוצאת בו. כאמור, נשים מצאו בנעל העקב עוצמה נשית וכוח חברתי, ולא פעם הן בוחרות בה. בדיוק נגד הבחירה הזאת יצאה הסופרת והמרצה מארי קאר בטור הקבוע שלה בניו–יורקר: "הו נשים, אם פעם שרפנו חזיות, האם לא נוכל לעשות כן גם לנעל שמענה אותנו? הרגליים ועמוד השדרה שלנו ישוחררו סוף–סוף, ועקבים גבוהים יתפוגגו מהתודעה יחד עם מנהג כריכת רגליים וניתוח להסרת צלע שנועד לכווץ את הגזרה."[4]

מי שלא נכנעה לתכתיבים היא גולדה מאיר, שמככבת בתערוכה בשתי עבודות שונות: בעבודתו של חנוך פיבן ניצבת הנעל שהפכה סמל לחוסר אסתטיקה, וממנה מציץ קלסתרה של ראשת הממשלה, עשוי כולו חומרי גלם מהמטבח – קריצה למטבח הפוליטי שנהגה גולדה לארח בביתה; האמנית דליה מטמון יצרה דיוקן של מאיר עשוי כולו נעלי גולדה זעירות. בעבודה אחרת, קוסטה מאגראקיס מציג מגף הפוך שעל סוליית מונחים הבית והחצר שבקדמתו. אישה קטנה עומדת סמוך לגדר המקיפה את קצה חרטום הנעל. האיזון הרעוע בין הבית הקטן לנעל העבודה כמו עומד על פי תהום.

"בעבודה, את חושבת על הילדים שהשארת בבית. בבית, את חושבת על העבודה שלא סיימת. מאבק ניטש בתוכך", אמרה פעם גולדה מאיר, וביטאה היטב את הקונפליקט שבו מצויה האישה בשנות האלפיים. לא פשוט להיות בנעליה.

[1] איתי יעקב, "סערת מלניה טראמפ: הסטייל והיופי שוב בעוכריה של אשת הנשיא", Xnet, 7.12.17
[2] אמנון דנקנר ודוד טרטקובר, "איפה היינו ומה עשינו", כתר 1996
[3] ננסי פרייזר, "כיצד אפשר לשבור את הברית הסמויה בין הפמיניזם לקפיטליזם הפיננסי", הזמן הזה, אוגוסט 2018
[4] Marry Kar, High Maintenance, New–Yorker, May 16, 2016

IDF shoes for women נעלי צה"ל לחיילות

"Golda shoes", 1960's-1970's

Rona Doron collection

"נעלי גולדה" שנות ה-60 וה-70

אוסף רונה דורון

Training shoes , 1960's-1970's

Rona Doron collection

"נעלי אימונים" שנות ה-60 וה-70

אוסף רונה דורון

IDF trainig shoes for women, 2010

Courtesy of Captain Neta Kesler

נעלי אימונים לחיילות, 2010

באדיבות סרן מיל' נטע קסלר

Hanoch Piven "Golda" 1998

3D collage: Dough, Steel wool,
Poultry, Shoe

חנוך פיבן "גולדה" 1998

קולאז' תלת ממדי.
בצק, צמר פלדה, שוק עוף, נעל

Dalia Matmon "Golda" 2017

Assemblage, Mini shoes on wood

דליה מטמון "גולדה" 2017

אסמבלאז', נעליים על גבי משטח עץ

Shelly Satat-Kombor "Kippi's Boots" 1997

Textile, Rubber
Detail from Design project
for Israel's 50th independence,
Bezalel Academy of Art & Design

Image: Shay Ben-Efraim

שלי סתת קומבור מגף "קיפי" 1997

טקסטיל, גומי
במסגרת לימודים בבצלאל,
חלק פרויקט לקראת שנת היובל לעצמאות
מדינת ישראל

צילום: שי בן-אפרים

Roni Burrell (Ilouz) "Biblical Sandal" 1997

Leather, Wood, Rubber
Detail from Design project
for Israel's 50th independence,
Bezalel Academy of Art & Design

Image: Shay Ben-Efraim

רוני בר-אל (אילוז) "סנדל תנכ"י" 1997

עור, עץ, גומי
במסגרת לימודים בבצלאל,
חלק פרויקט לקראת שנת היובל לעצמאות
מדינת ישראל

צילום: שי בן-אפרים

Yarden Florence Deddi "Kippi Sandal" 2014

Textile, Leather, Rubber.

Image: Courtesy of the designer

ירדן פלורנס דדי "קיפי תנכ"י" 2014

טקסטיל, עור, גומי

צילום: באדיבות המעצבת

Kobi Levi "Street Style" 1998

Textile, Leather, Metal, Rubber

Image: Ilit Azoulay

קובי לוי "אופנת שוק" 1998

טקסטיל, עור, מתכת, גומי

צילום: עילית אזולאי

Tal Uriel "Heel Climbing" 2019

Leather, Webbing straps, Rubber

Image: Shay Ben-Efraim

טל אוריאל "שורש אתגרי" 2019

עור, רצועות טקסטיל, גומי

צילום: שי בן-אפרים

Kobi Levi "High-End Sneakers" 2018

Leather, Rubber

Image: Shay Ben-Efraim

קובי לוי "High-End Sneakers" 2018

עור, גומי

צילום: שי בן-אפרים

Keren Bet Esh "Boxer" 2003

Leather

Image: Courtesy of the designer

קרן בית אש "מתאגרפת" 2003

עור, גומי

צילום: באדיבות המעצבת

Shani Bar "Women's Race" 2014

Leather, Rubber

Image: Shay Ben-Efraim

שני בר "נעלי מרוץ" 2014

עור, גומי

צילום: שי בן-אפרים

Kobi Levi "Yes, Ms. Officer"

Uniform Series 2014
"Stewardess", "Officer", "Girl Scout"

Leather, Rubber

Image: Shay Ben-Efraim

קובי לוי "כן המפקדת"

סדרת נעלי מדים 2014
"דיילת", "חיילת", "צופים"

עור, גומי, מתכת

צילום: שי בן-אפרים

Kobi Levi "Mother&Daughter" 2011

Leather, Rubber

Image: Shay Ben-Efraim

קובי לוי "אימא ובת" 2011

עור, גומי, מתכת

צילום: שי בן-אפרים

Kobi Levi "Progress Backwards"

Double Boots 1999
Leather, Rubber

Worn By Lady Gaga 2011

Image: Ilit Azoulay

קובי לוי "מתקדמת אחורה"

מגף כפול 1999
עור, גומי

נגעל ע"י ליידי גאגא 2011

צילום: עילית אזולאי

Kobi Levi "Coffee?" 2010

Leather, Rubber, Metal

Image: Shay Ben-Efraim

קובי לוי "קפה?" 2010

עור, גומי, מתכת

צילום: שי בן-אפרים

Shani Bar "Tie-d" 2001

Leather, Rubber

Image: Shay Ben-Efraim

שני בר "מעונבת" 2001

עור, גומי

צילום: שי בן-אפרים

Talia Lev-Ari "StereoTYPE" 2019

Leather, Rubber, Metal

Image: Shay Ben-Efraim

טליה לב ארי "StereoTYPE" 2019

עור, גומי, מתכת

צילום: שי בן-אפרים

Kobi Levi "Blond Ambition" 2011

Leather, Rubber, Metal, Synthetic Hair

Image: Shay Ben-Efraim

קובי לוי "אמביציה בלונדינית" 2011

עור, גומי, מתכת, שיער סינטטי

צילום: שי בן-אפרים

Ganit Goldstein "HomeWORK" 2018

Detail from Final project, Bezalel
Hand made tapestry on 3D
printed base

Image: Michael Tzur

גנית גולדשטיין "מלאכת מחשב–ת" 2018

פרט מתוך פרויקט גמר, בצלאל
עבודת יד מסורתית על בסיס בהדפסת
תלת ממד

צילום: מיכאל צור

Kobi Levi "Left a Mark" 2014

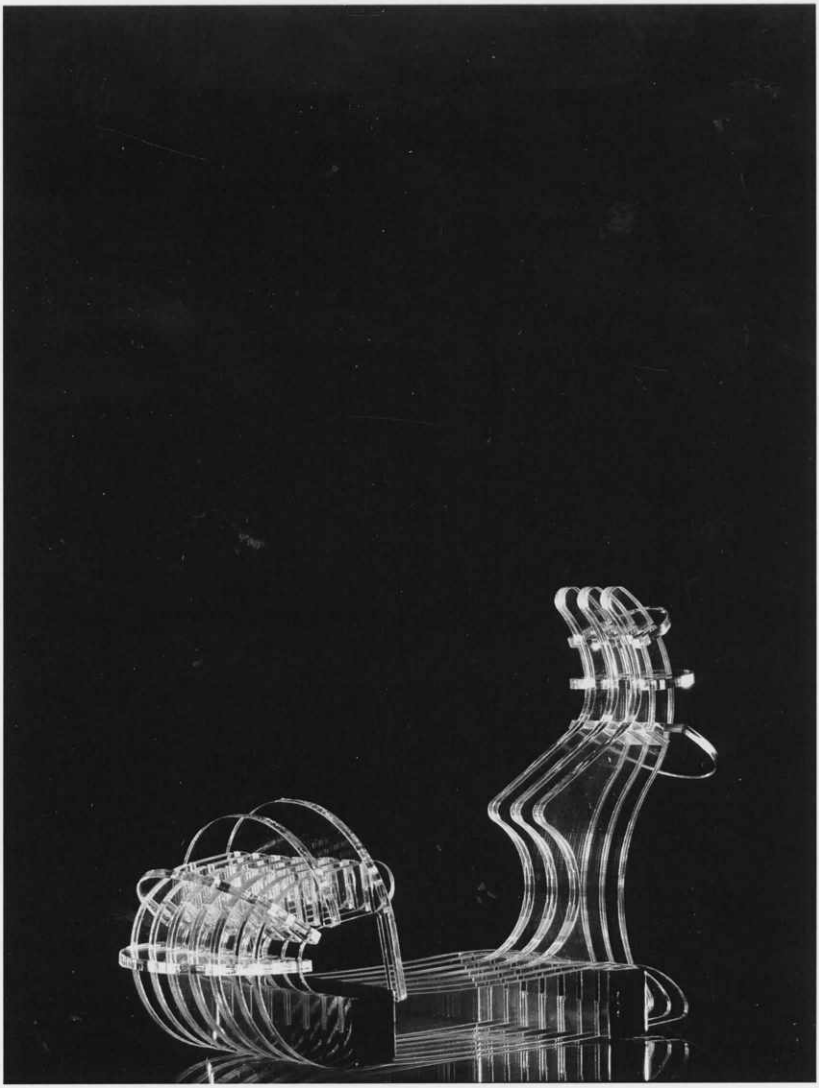
Leather, Rubber

Image: Shay Ben-Efraim

קובי לוי "הותירה חותם" 2014

עור, גומי

צילום: שי בן-אפרים

Ella Gendler "Cinderella" 2010
A painful fantasy

Perspex, Silver

Image: Hannan Bar Asoulin, Tomer Zamora

אלה גנדלר "סינדרלה" 2010
פנטזיה כואבת

פרספקס, כסף

צילום: חנן בר אסולין ותומר זמורה

Hannan Abu Hussein
Detail from "Shoe Field" 2013/14

Mixed technique, concrete

Image: Shirly Mashulam

חנאן אבו חוסיין
פרט מתוך "שדה נעליים" 2013/14

טכניקה מעורבת, בטון

צילום: שירלי משולם

Kobi Levi "Flat Stilettos" 2019

Leather, Rubber

Image: Shay Ben-Efraim

קובי לוי "נעלי עקב" 2019

עור, גומי

צילום: שי בן-אפרים

Amit Istein "Climbing down" 2019

"Glass Ceiling"
Leather, Rubber

Image: Shay Ben-Efraim

עמית אישטיין "מטפסת למטה" 2019

"תקרת זכוכית"
עור, גומי

צילום: שי בן-אפרים

Kobi Levi "Witch-Craft" 2013

Leather, Rubber

Collaboration with Disney USA

Image: Shay Ben-Efraim

קובי לוי "מכושפות" 2013

עור, גומי

שיתוף פעולה עם חברת דיסני

צילום: שי בן-אפרים

Costa Magarakis "Shoe Cage" 2017

Mixed technique:
Fiberglass casted shoe, metal,wood,
stuffed bird

Image: Courtesy of the designer

קוסטה מגראקיס "כלואה" 2017

נעל עם כלוב
טכניקה מעורבת:
נעל יצוקה מפיברגלס, ברזל, עץ,
ציפור מפוחלצת

צילום: באדיבות המעצב

Costa Magarakis "Pink Lady" 2016

Flamingo shoe
Mixed technique:
Fiberglass, polyester resin, broom, wheel

Image: Courtesy of the designer

קוסטה מגראקיס "פינק ליידי" 2016

נעל פלמינגו
טכניקה מעורבת:
פיברגלס, פוליאסטר רזין, מטאטא מעץ, גלגל

צילום: באדיבות המעצב

Costa Magarakis "On the Edge" 2018

"House on the Heel"
Mixed technique: Fiberglass casted boot, plastic grass and figurines

Image: Courtesy of the designer

קוסטה מגראקיס "על הקצה" 2018

"House on the Heel"
טכניקה מעורבת:
מגף יצוק מפיברגלס, דשא סינטטי,
דמויות ובית עשויים מפלסטיק

צילום: באדיבות המעצב

Kobi Levi "Bananas" 2010

Leather, Rubber

Image: Ilit Azoulay

קובי לוי "בננות" 2010

עור, גומי

צילום: עילית אזולאי

Kobi Levi "Game Changer" 2010

"Slide"
Leather, Rubber, Metal heel

Image: Shay Ben-Efraim

קובי לוי "משנה את חוקי המשחק" 2010

"מגלשה"
עור, גומי, עקב מתכת

צילום: שי בן-אפרים

Aya Feldman "HyBird" 2016

Piece from final project, Bezalel
Carbon fiber, Epoxy

Image: Talia Krodo

איה פלדמן "HyBird" 2016

פרט מתוך פרויקט גמר, בצלאל
סיבי פחמן, אפוקסי

צילום: טליה קרודו

אינה טסיס "מעמד האשה" 2005

חיתוך לייזר, עץ, עור

צילום: עודד אנטמן

Inna Tesis "Heel Chair" 2005

Lazer cut Wood, Leatherette

Image: Oded Antman

The creation "Status", which was designed by Inna Tesis is actually a chair shaped like a giant heel, and when no one sits on it the chair collapses. The work demonstrates the instability, which the insecure "status" conveys to the woman in the world, together with the consolation, which she finds in it. As already noted women found in the high-heeled shoe female power and social strength, and they chose this many times. It was precisely against this choice that Mary Karr, the writer and lecturer complained in her regular column in the New Yorker journal: "Oh ladies, if in the past we burnt bras, can we not do the same to the shoe, which tortures us as well? Our feet and spinal column will be finally freed, and the high heels will disappear from one's minds together with the custom of binding feet or the operation to remove a rib to narrow the figure."[4]

One of the women who refused to yield to such dictates was Golda Meir, who stars in the exhibition in two different creations: In the work by Hanoch Piven the shoe that symbolized the unaesthetic has a portrait of the Prime Minister peering out from inside it, and is made entirely with raw materials from the kitchen, a gentle hint at the political kitchen where Golda used to host meetings at her home. The artist Dalia Matmon created an image of Golda made entirely with miniature Golda shoes. In yet another work Costa Magraquis presents a boot turned upside down while a house and its front garden is laid out on the boot's sole. A small woman stands beside the fence enclosing the edge of the shoe's toe cap. The unstable balance between the small house and the work shoe seems to stand on the edge of the abyss.

"At work you think about the children you left at home, while at home you wonder about the work you have not finished. A struggle that is going on in your mind ", Golda Meir once said and so expressed so well the conflict in which the woman finds herself in the 2000 era. Being in her shoes is no simple matter.

[1] Itai Yaakov, "The outrage caused by Melanie Trump" The style and beauty again causes trouble for the President's wife" – Xnet, 7.12.2017.
[2] Amnon Dankner and David Tratkover, "What we were and What we did" (Hebrew), Keter, 1996.
[3] Nancy Fraser, "How can the covert alliance between feminism and financial capitalism be broken"; Hazman Hazeh ("This Time"), August 2018.
[4] Mary Karr, High Maintenance, New Yorker, May 16, 2016.

Florie Hutchinson, a public relations specialist from the United States succeeded in another minor battle. One day she noticed that when she typed the word "shoe" on her cellular phone, an emoji of a pointed high-heeled shoe appeared on the screen. Hutchinson argued that she did not want to see her daughters exposed to stereotypical conventions already at a young age, and therefore she fought for the addition of an emoji featuring flat shoes and she triumphed. Over the ocean in the United Kingdom a receptionist was sent home from work because she refused to wear high-heeled shoes. She launched a struggle against what she called "official Code outdated and sexist" and with the help of a petition with a massive number of signatures succeeded in changing the company's policy on that issue.

Needless to say the revolution still has a long way to go to reach completion. The prevailing gender perceptions make this goal difficulty to attain. Nancy Fraser[3], a social philosopher explained at length how the capitalist economy has excluded the labor of childbirth, rearing children, maintaining the home and similar tasks from the distribution of resources. Nowadays, as no monetary value is placed on the demanding inventory of assignments, society regards this reality as a problem in the balance between the home and work or as a lack of available time. A real crisis develops as women are seen as being responsible for fulfilling these roles, even if men do share the burden. Fraser shows how the feminists who worked so hard to get women out of the house, paradoxically helped aggravate the crisis: The tasks at home have remained as they were, and by the way an extra assignment of a work place has been added.

The exhibition "In Her Shoes" features the fault line between the home and work, between the long lasting cultural patterns and the struggle to alter those patterns in this modern age. The exhibition features dozens of shoes, which were designed from the 1990s to the present day, and a few were designed especially for the exhibition. Kobi Levi, an international craftsman and designer of shoes, who designed shoes worn among others by Lady Gaga, Whoopi Goldberg, and Netta Barzilai, presents his designs with additional Israeli artists and designers creations alongside, and they express in a humorous and critical way their point of view on the issue of the women's struggle for equal rights. In some sense the shoe is only an excuse. In his art Levi confronts the gender roles, which are still commonly found in the work place. One such example can be seen in the creation Coffee? A shoe stands in the shape of a white kettle, from which a drip of coffee is poured that appears as a very thin heel. The inspiration for this work arose from the story of an American secretary called Iris Rivera, who was sacked in 1977 after she put her foot down and refused to make coffee for her managers. The feminist reaction followed promptly as women's organizations recruited fifty women to show up at the attorneys' office where Rivera worked and stage a lesson in preparing coffee without omitting a single instruction including "step 5, turn on the switch!" The media took up the event, and Rivera's story made the newspaper headlines until finally she was reinstated in her job. A protest of this kind may also be seen in the creation "Secretary", which was designed by Talia Lev-Ari and featured a shoe turning into an old typewriter. The keys for the letters appear as the shoe's toe-cap, the shoe's tongue serves as the page while the heel stands on two well kept fingers with red nail polish.

shoes. An Israeli journalist noted that if Obama was sent to Texas she would almost certainly have "arrived for such a visit wearing flat healed rubber boots or Palladium shoes for walking in the mud, and taking care to appear as motherly, sympathetic and supportive as possible."[1] This incidental declaration couples with the legacy of solid social conventions relating to women, according to which power, femininity and radiance are identified with elegant high-heeled shoes, whereas a "motherly and homely" atmosphere is expressed with comfortable shoes and flat heels that are not presentable. Wonder Woman did not evade the comparison too: Unlike her super hero colleagues, the image of a fighter for justice starring Gal Gadot wearing high-heeled boots, several centimeters high and with minimal dress.

Golda Meir is featured on one side of the equation as she served in the highest position for a woman in Israel and was 'honored' when shoes were called after her. During the 1990s a book entitled "Where we were and What we did"[2] was published. This book was dedicated exclusively to nostalgia as it awakened fond memories of the 1950s and 1960s. In this book Amnon Dankner the journalist and David Tratkover the artist refer humorously to cultural symbols from that period. One of those symbols was "Golda shoes" – "laced and cumbersome shoes lacking in grace and far from being feminine that were issued to female soldiers on their induction into the army", thus they wrote and added without any consideration for political correctness: "[The shoes are called] after the Minister for Labor, who later became the Foreign Minister, namely Golda Meir, who undoubtedly had many good characteristics, but her femininity was somewhat lacking and between us the same can be said for her legs". Several years later Prime Minister Ariel Sharon was quoted as saying that Condoleezza Rice's beautiful legs made it difficult for him to concentrate at meetings with her. To date, Golda Meir was the first and only woman to serve as Israel's Prime Minister, while Rice was the first woman to be appointed as the USA's National Security Advisor. These apparently marginal episodes, which were linked to shoes or the legs on which they were worn are an indication of the structural attitude to women even when they hold positions of power or maybe even during their term of office. Social codes of female representation still demand that women must pay a price, whereas as their male colleagues face no such challenges.

The status of women has changed dramatically over the past few hundred years thanks to the feminist movement supported by vigorous social struggles, and their ensuing achievements such as the legislation of equal rights for the woman on matters relating to inheritance and the freedom to acquire higher education, and the granting of women's voting rights. The MeToo campaign spread like wild fire all over globe, but such achievements are also gauged by minor successes, as for example the protests by the air hostesses in the El Al airline three years ago, when they were required to wear high-heeled shoes until the last of the passengers had boarded the aircraft. Ariye Deri, the then Minister of the Economy ruled that the airline's demand that the air hostesses wear high-heeled shoes was discrimination against women and constituted a safety and health risk.

IN HER SHOES
בנעליה

Yael Freund Abraham

This year Rishon Le-Zion marks the centenary of the pioneering achievement of the women of the Moshava. The uncompromising struggle directed by the public activists, Nehama Pohatchevsky and Adina Kahansky resulted for the first time in Israel in the granting of equal political rights for women, and first and foremost among them the right to vote. Moreover, Hana Levin served as the first female mayor in Israel, working and succeeding in Rishon Le-Zion.
The Exhibition "In Her Shoes" is currently open and running at the Rishon Le-Zion Museum. The exhibition's historical aspect reviews the struggle and the victory of the first suffragettes, namely those revolutionary women who fought for equal gender rights in the Moshava; the art aspect reflects the struggle of women in the present day by showing dozens of shoe designs, which express sarcastic and grinning criticism of women's status and the processes, which molded it.

Over many years now a turbulent dialogue focusing on shoes has raged throughout the entire world of fashion. Starting out as a functional item of a person's attire designed to meet one's daily needs, shoes became a symbol that embodies a large array of perceptions and beliefs about women, including how the women perceive their own selves. Ever since the high platform shoes of the priests in ancient Egypt vanished from history, and men as well as women ceased to wear upraised shoes to keep their distance from the sewage, which flooded the street, shoes underwent a process that changed their function. Comfort and practicality were not necessarily the primary considerations any longer. Similarly to being squeezed into a tightened girdle, or like the cumbersome crinoline dresses of the past so women's shoes, especially high-heel shoes restricted their wearers' activities. Throughout history this restriction of movement dictated by fashion reflected one's status: The fact that I wear this item means that I have sufficient money so that I do not need to work. Nowadays too, some people regard women's shoes as an expression of power, social standing and aesthetics, but others regard them differently, seeing in them an indication of subjugation to men's dictates, of female enslavement and depression, and even take a more extreme view and see the design of these shoes as having a conceptual affinity to the cruel custom of binding little girls' feet in China.

The role of the shoe in modern accepted social codes and its potential to arouse intense feelings are indicated by the furor which broke out in the media about eighteen months ago when the First Lady of the United States visited Texas. What lay behind this fierce debate and the subsequent deriding reactions was the sight of Melanie Trump walking towards the aircraft in high and thin stiletto heels as she set out on her way to meet with the victims of Hurricane Harvey. The media compared her to the former First Lady, Michelle Obama when she was filmed during a visit to Haiti in the wake of the earthquake when she wore simple sneaker

Adina Kahansky

In 1917 Kahanski played an active role in the struggle conducted by the Hebrew women's federation to gain equal rights. In December 1919 she was elected second in the vote for the Moshava's committee. She served on the Moshava's committee and the local council for 15 years.

Born in Lithuania, she immigrated to Israel with her family in 1902. Apart from her work to earn a living for her family she was involved in extensive public activities in the WIZO organization and in the fight for women's participation in the Elected assembly. She published opinion articles in the Hebrew press.

Adina Kahansky (1887–1950)
Rishon Le-Zion Museum collection

Hana Levin

The first Lady Mayor in the State of Israel (1956-1960), "the mother of the Hebrew girl soldiers", an officer in the IDF.

Born in Russia Hana Levin came with her husband, Michael Levin to Rishon Le-Zion in 1924, and ever since she has dedicated her life to public activities.

During the Second World War Hana served in the Women's Auxiliary Territorial Service of the British Army (A.T.S.), where she was known as "the mother of the Hebrew girl soldiers". In 1948 when she was 50 years old she enlisted in the IDF and was the proud holder of army service book No.1 of the Women's Corp. She was in charge of the recruitment of women, the city majors and the soldiers' welfare.

Hana Levin (1897–1985)
Rishon Le-Zion Museum collection

Levin was elected six times as a member of the council and municipality of Rishon Le-Zion where she engaged in education, health and welfare.

Levin was the first woman in the State of Israel to become a city mayor serving as the mayor of Rishon Le-Zion during the years 1956 – 1960. During her term of office she initiated and implemented the building of a road to connect the city with the sea in purpose to developed the area of the sand dunes. She expanded the city's welfare, social and community services and donated funds from her private capital to help the needy.

In 1984, on the State of Israel's 36th Independence Day, she was chosen to light a beacon on Mount Herzl, in appreciation of her extensive public and personal activities.

The Women of Rishon Le-Zion – Pioneers of Hebrew Feminism

Yona Shapira

Nehama Pohatchevsky

Nehama Pohatchevsky
(1869–1934)
Rishon Le-Zion Museum collection

A farmer and the first female writer in Hebrew, she championed the struggle for equal rights for women; she was active in the public domain and fought for society's weaker populations. Together with her companions she succeeded in 1919 to gain the right to vote for women in the Moshava, and was even elected by a majority to the position of the committee's (Va'ad) chairperson.

Born in Brest-Litovsk, Lithuania. in her youth she became active in the Hibbat Zion movement. She married Michal Pohatchevsky in 1889 and the young couple settled in Rishon Le-Zion where Nehama combined work on the farm with public and literary activities. She was the first Hebrew writer and wrote opinion columns in the Hebrew press. She used to sign her articles and stories with her penname "Nefesh" ("Soul"in Hebrew, an acronym for her maiden name Nehama Feinstin). Her home where Hebrew was the spoken language was a meeting place for Hebrew writers and a center for the young people of the Moshava.

Pohatchevsky assisted the new immigrants from Yemen and especially their wives and became known as "the Yemenites' mother". When she was elected as the Moshava's committee's (Va'ad) chairperson she decided to transfer the position to someone else, but continued to serve on the committee and work for the public benefit in the Moshava and the Jewish settlement.

The published books, which she wrote are "In New Judea" (1911), "In the Village and at Work" (1930) and "On the Decline" (2004).

IN HER SHOES
בנעליה

An exhibition marking the centenary of women's suffrage in Rishon Le-Zion for the first time in Israel

Initiative and Management: Nava Kessler, Director of Rishon Le-Zion Museum.
Curator: Yona Shapira
Host artist: Kobi Levi
Manager of the Rishon Le-Zion Museum collection: Efrat Haberman
Manager of the Rishon Le-Zion Museum archive: Orit Sagi
Texts: Yona Shapira, Yael Freund Abraham
Exhibition design: Studio Tukan
Catalogue design: Kobi Levi
Catalogue production: Dali
Linguistic editing: Ronit Rosenthal
English Translation: Maurice Herman

Artists:
Tal Uriel, Amit Istein, Keren Bet Esh, Shani Bar, Roni Burrell, Ganit Goldstein,
Ella Gendler, Yarden Florence Daddi, Inna Tesis, Talia Lev Ari, Costa Magarakis,
Aya Feldman, Dalia Matmon, Shelly Satat-Kombor, Hannan Abu Hussein, Hanoch Piven.

The Exhibition has been produced with the assistance of:
Rishon Le-Zion Municipality, City of Rishon Le-Zion Municipal company culture, recreation, sport & activity
Ministry of Culture and Sports, Museums Authority,
Friends of the Rishon Le-Zion Museum Association,
Sir Arthur Gilbert Foundation, The Rishon Le-Zion History Association
With the cooperation of the Bezalel Academy for art and Design.

©All right reserved to the Rishon Le-Zion Museum
March 2019
Rishon Le-Zion Museum, 2 Ahad Ha'am St. Rishon Le-Zion

IN HER SHOES
בנעליה

March 7 - August 7 2019

An exhibition marking the centenary of women's suffrage in Rishon Le-Zion for the first time in Israel

---

תערוכה לציון 100 שנים למתן
זכות בחירה לנשים בראשון-לציון
לראשונה בארץ ישראל

Rishon Le-zion Museum מוזאון ראשון-לציון

מוזאון ראשון-לציון
Rishon LeZion Museum